

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії
(назва освітнього компонента)

підготовки бакалавра (на основі ступенів «фаховий молодший бакалавр», «молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»)

(назва освітнього рівня)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії»
підготовки “бакалавра”, галузі знань — 22 - охорона здоров'я, спеціальності — 227 - фізична терапія,
ерготерапія, за освітньо- професійною програмою – 227 фізична терапія, ерготерапія.

Розробник: Грейда Н. Б., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к. пед. наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Андрійчук О. Я.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 3 від 10 жовтня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

І. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
		Нормативний
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: 22 Охорона здоров'я	
		Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія
Кількість годин/кредитів 90/3	Освітньо-професійна програма: «Фізична терапія, ерготерапія»	Рік навчання: перший
		Семестр: перший
		Лекції: немає
		Лабораторні: немає
ІНДЗ: немає	Освітній ступінь: Бакалавр	Самостійна робота: 84 год.
		Консультації: 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП - Грейда Наталія Богданівна

Науковий ступінь - кандидат педагогічних наук

Вчене звання - доцент

Посада - доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація - +38066-9522036 Greida.Natalja@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу.

Сучасний стан вимагає високої професійної підготовленості фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. Цей курс дає уявлення студентам про сферу їх практичної діяльності, зокрема про загально ознайомчу практику за профілем майбутньої професії та науково-доказову практичну діяльність. «Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії» – важлива дисципліна у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, яка сприяє розвитку професійної майстерності та професійної кваліфікації майбутнього фізичного терапевта та ерготерапевта.

2.Пререквізити (попередні освітні компоненти, на яких базується вивчення освітнього компонента): Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормальної анатомії людини (за професійним спрямуванням), основ практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії (вступ до спеціальності).

Постреквізити (освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даного освітнього компонента): Основи медико-соціальної реабілітації; Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем; Основи ерготерапії; Клінічні практики.

3.Мета та завдання освітнього компонента:

Метою виробничої (навчальної) практики є формування особистісних якостей фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, поглиблення, вдосконалення і закріплення практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності майбутніх асистентів фізичних терапевтів і ерготерапевтів у закладах лікувально-профілактичного, санаторно-курортного та оздоровчо-реабілітаційного типів.

Завдання:

- ознайомити студентів з видами, умовами та обставинами професійної діяльності в конкретних лікувально-профілактичних і оздоровчо-реабілітаційних закладах;
- розвинути та вдосконалити сукупність професійних практичних вмінь і навичок фахівця з фізичної терапії та ерготерапії для відновлення здоров'я, порушеного травмами і захворюваннями різних систем і органів, або формування і розвитку компенсаторно-приспосувальних навиків при обмеженні життєдіяльності з метою підвищення якості життя пацієнтів;
- сформувати, розвинути і закріпити комплекс морально-психологічних якостей, як невід'ємної частини професійної підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії для провадження ними майбутньої професійної діяльності;
- забезпечити зростання рівня професійної компетентності майбутніх фізичних терапевтів та ерготерапевтів;

- сприяти вибору сфери майбутньої професійної діяльності;
- розвивати вміння проводити необхідні тестування рівня функціонування органів та систем організму;
- формувати навичку аналізувати інформацію про пацієнта зібрану з медичних записів та обстежень (робота з історією хвороби);
- опанувати навички заохочення пацієнта до рухової активності, визначати короткотермінові та довготермінові цілі;
- виявляти основні проблеми та скласти реабілітаційний прогноз;
- вибирати відповідні методи активної фізичної реабілітації та апаратної фізіотерапії, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість;
- проводити реабілітаційні втручання (заходи), використовуючи різні форми спеціально організованої рухової активності.

4.Результати навчання (Компетентності)

До кінця навчання студенти повинні бути компетентними у таких питаннях:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 3 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 4 Здатність працювати в команді

ЗК 5 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

ЗК 8 Здатність планувати та управляти часом.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 9 Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10 Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР 6 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі трактувати отриману інформацію.

ПР 8 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 12 Застосовувати сучасні науково-довідкові дані у професійній діяльності.

ПР 13 Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 15 Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у

мультидисциплінарній команді.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Лабор.	Самост. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Знайомство з адміністративно-організаційною структурою бази практики						
Тема 1. Навчальна діяльність	10	-	-	8	2	ДС, ДБ, ЗЖП / 5
Тема 2. Виховна діяльність	8	-	-	8	-	ДС, ДБ, / 5
Разом за модулем 1.	18	-	-	16	2	5
Змістовий модуль 2. Засоби та методи фізичної терапії та ерготерапії на базі практики						
Тема 3. Дослідницька діяльність	38	-	-	36	2	ДС, ДБ, ЗЖП / 5
Тема 4. Опрацювання результатів	34	-	-	32	2	ДС, ДБ, ЗЖП, МКР / 5
Опитування згідно програми практики та заповненого журналу практики						5
Разом за модулем 2	72	-	-	68	4	5
Всього годин	90	-	-	84	6	5/200

ДС- дискусія, ДБ- дебати, ЗЖП-заповнення журналу практики, МКР – модульна контрольна робота

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку та теоретичне вивчення питань, що стосуються роботи закладу бази практики, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру оцінювання під час здачі заліку.

1. Адміністративно-організаційна структура бази практики (напрямок діяльності, наявність відділів, підрозділів, їх характеристика; схема управління; розподіл завдань між підрозділами та їх спеціалізація; взаємодія між підрозділами), графіком роботи.
2. Нормативно-правова база, якою керується у своїй роботі заклад (статут, положення, правила тощо). Джерела фінансування бази практики.
3. Питання кадрового забезпечення закладу (штат, функціональні обов'язки та права відповідно до посад, оцінка кадрового забезпечення).
4. Управління в базі практики (стосовно керівників і фахівців).
5. Аналіз документації, яку ведуть на базі практики.
6. Аналіз організації прийому клієнтів в закладі бази практики (доступність; типологія пацієнтів; моделі первинного прийому; засоби і методи надання допомоги пацієнтам).
7. Методи роботи фізичного терапевта та ерготерапевта; види надання реабілітаційної допомоги різним категоріям населення.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти під час практики. Середовище під час проведення практики повинно бути творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на практику. Усі студенти на базі практики відповідно до правил техніки безпеки повинні бути одягненими в білі халати. Перед початком спостереження та спілкування з працівниками та пацієнтами на базі практики студенти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-

годинник тощо).

Здобувачі освіти здійснюють попередню підготовку до відвідування бази практики згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_ped%2BМЕД.pdf

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами. Освітній компонент «Загальна ознайомча практика за профілем майбутньої професії» опрацьовують здобувачі практично, відвідуючи базу практики та теоретично, заповняючи журнал практики протягом 2 семестру і складають залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 200 балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті на базі практики за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). На кожному занятті на базі практики студент отримує оцінку за цією шкалою.

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на базі практики, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

- 5 ("відмінно") – здобувач присутній на базі практики та бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- 4 ("добре") – здобувач присутній на базі практики та добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

- 3 ("задовільно") – здобувач присутній на базі практики та в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань;

відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному занятті на базі практики. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання, попередньо узгодженим з керівником від бази практики, але не пізніше останнього дня проведення практики.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати загальні та фахові компетентності. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) практика може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьована на базі практики до офіційної дати складання заліку.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем освітнього компонента, можливе зарахування певної кількості балів (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності.

Науково-педагогічний працівник і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

У разі недотриманням студентом *засад академічної доброчесності* - сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, оцінювання роботи не буде відбуватись. Списування притофрмленні журналу практики заборонене. Мобільні пристрої

дозволяється використовувати лише під час опрацювання матеріалу та самостійного оформлення журналу практики.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); • посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття практики пропущене, здобувач відпрацьовує заняття за попередньою згодою керівника від бази практики. День та години відпрацювання визначаються графіком, який оприлюднюється керівником від бази практики.

У випадку невиконання та не відпрацювання пропущених занять студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за залік.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 122 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (далі – СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою згідно таблиці 1.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі заняття на базі практики (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми за згодою керівника від бази практики.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Не- достатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 122 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 200. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – науково-педагогічному працівнику, другий – комісії, яку створює декан факультету.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перескладання)

Оцінювання згідно програми виробничої (навчальної) практики, яка передбачає наступні види роботи

Організаційна робота

1. Участь у настановній конференції, організаційно-методичних заходах, нарадах з оздоровчої практики.
2. Знайомство з колективом бази практики.
3. Ознайомлення з матеріально-технічною базою практики.
4. Ознайомлення зі звітними документами бази практики.
5. Ознайомлення з пацієнтами/клієнтами, їх станом здоров'я.
6. Звіт студента за практику.

Навчально–методична робота

1. Складання індивідуальної програми фізичної терапії.
2. Робота з навчально-методичною літературою.
3. Участь у роботі мультидисциплінарної команди.
4. Вироблення вміння працювати з фаховою інформацією.
5. Здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність зібраної інформації.

Виховна робота

1. Проведення бесід з основ гігієни та здорового способу життя з пацієнтами/клієнтами.
2. Участь у культурних і просвітницьких заходах.
3. Пояснення патологічних процесів, які піддаються корекції заходами фізичної терапії та компенсуються ерготерапевтичними втручаннями.
4. Проведення професійної діяльності відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.

Перелік питань до модульної контрольної роботи

1. Поняття «фізична терапія»
2. Поняття «ерготерапія»
3. Роль і місце фізичної терапії в охороні здоров'я
4. Поняття ергономіка.
5. Значення і роль фізичних терапевтів у процесі реабілітації.
6. Значення і роль ерготерапевтів у процесі реабілітації.
7. Організаційні основи реабілітації з медичних закладах.
8. Права, обов'язки та кваліфікаційні вимоги до фізичного терапевта.
9. Права, обов'язки та кваліфікаційні вимоги до ерготерапевта.
10. Етапи підготовки фахівців з фізичної терапії.
11. Етапи підготовки фахівців з ерготерапії.
12. Обов'язки і відповідальність перед клієнтом та громадськістю.
13. Права пацієнтів.

14. Конфіденційність, ведення медичних документів.
15. Професійні характеристики фахівців фізичної терапії.
16. Професійні характеристики фахівців ерготерапії.
17. Основні методи дослідження фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціональних можливостей організму людини.
18. Основні методи дослідження серцево-судинної системи та функціонального стану організму.
19. Основні методи дослідження при захворюваннях дихальної системи.
20. Основні методи дослідження при захворюваннях нервової системи.
21. Методи дослідження в ерготерапії.
22. Засоби, форми, періоди, рухові режими та їх завдання.
23. Засоби та методи фізичної терапії та ерготерапії.
24. Особливості терапевтичних вправ, як основного засобу фізичної терапії.
25. Механізми лікувальної дії терапевтичних вправ. Методи проведення терапевтичних вправ.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Богдановська Н.В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних груп: навч. посіб. для студ. ф-ту фіз. вих-ня спец. "Фізична реабілітація" реком. МОНУ / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Запоріжжя: ЗНУ, 2011. - 314 с.
2. Герцик А. М. Створення програм фізичної реабілітації/терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату / Андрій Герцик // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків : ХДАФК, 2016. – № 6(56). – С. 37–45.
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. - 371 с.

Додаткова література

4. Марченко О. К. Основи фізичної реабілітації/ О. К. Марченко. - К.: Олимп. л-ра, 2012.- 245с.
5. Масаж загальний та самомасаж: підручник / Л.О.Вакуленко, Д.В.Вакуленко, О.В.Кутакова, Г.В.Прилуцька.- Тернопіль: ТДМУ, 2018.-380с.
6. Основи фізичної реабілітації / Магльований А.В., В.М. Мухін, Е.М. Магльована // - Львів: Ліга-Прес, 2006 - 148 с.
7. Основи фізичної реабілітації: навч.-метод.посіб ./ М.Є.Чайковський.-К.:

Університет «Україна», 2014.-282с

8. Фізична реабілітація, спортивна медицина: Підручник для студ. медичних ВНЗ / В.В. Абрамов, В.В. Клапчук, О.Б. Неханевич та ін. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014 -456 с.

9. Христова Т. Є. Основи лікувальної фізичної культури: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.Є. Христова, Г.П. Суханова. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2015 – 172 с.

10. Шологон Р.П. Методичні рекомендації до практики з фізичної реабілітації. - Дрогобич,- ДДПУ ім.І.Франка,- 2006. -65 с.

Електронні та інтернет-ресурси

1. <https://rehabprime.com/description-therapeutic-exercises/>
2. <https://www.medscape.com/viewarticle/888435>
3. <https://ms-ua.com/likuvannya-rs/reabilitatsiya/terapevtychni-vpravy>
4. http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/12825/1/%D0%9F%D0%97%D0%E2%84%962_%D0%A2%D0%92.pdf
5. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/25692>
6. https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/OK_18.pdf